

A HÁBORÚS JÓTÉKONYSÁG MUNKÁJA

Írta: Dr. Harrer Ferenc, ny. alpolgármester, f. v. b. t.

A háború és a vele járó megpróbáltatás fokozott munka és halmozott feladat elé állította Budapest székesfőváros közjótékonsági ügyosztályát is. Az ügyosztály, átérezve kötelességét, a béke idején kialakulva volt feladatsorozatán jóval túlhaladó újabb és újabb munkát és hivatást vállalt magára, mindenkor arra törekedve, hogy a fokozódó megpróbálta sással az azt enyhítő tevékenység is lépést tartson. Tudom azt, hogy nehéz sorsunk sokkal hatalmasabb volt, mint bármily erős és buzgó törekvésünk; tudom, hogy nem voltunk képesek a nyomor minden jelentkezését leküzdeni és a szükség ezer meg ezer és mind erősebb nyilatkozását meglelégedéssé változtatni.

Az átfogó és a társadalmi jólét szempontjából legfontosabb karitatív és szociálpolitikai munka kénytelen volt helyet adni annak a tevékenységnek, mely csak a legkiáltóbb nyomor időleges elviselésére adott segítséget a balsorsba jutott polgároknak; később — sajnos — még ez a segítő munka sem volt képes minden szükségét, hacsak pillanatnyilag is, enyhíteni: de, mint említettem, a tömegesen és túlerővel rántörő nyomorúsággal főleg anyagi erőnk korlátozottsága miatt nem tudtunk versenyezni.

Az ügyosztály, nemkülönben a felügyelete aki tartozó különböző szervek, társadalmi egyesületek és intézmények, a megnyilatkozó szükségnek megfelelőleg, munkájába bevonta a jótékonságnak mindszélesobb területeit. A sok közül feljegyezni is érdemes egynéhányat: így a Hadbavonultak bútorainak ingyenes elraktározása, zálogtárgyainak kiváltása, a hadból hazatért kisiparosok támogatása, a hadirokkantak segélyezése és felruházása, anya- és csecsemővédelem, gyermekvédelem és hadiárva-ügy, gyermekek szünidei üdülése és felruházása, népélelmezés, írók és művészek támogatása stb. Már a felsorolásból is megállapítható., hogy a háborús jótékonság munkája milyen nagy és ered-

ményes volt. Azonban e nagy munkával is Budapest törzslakossága egy hányadának igényeit tudhatta csak kielégíteni. Amidőn e nagy munka szorgos végrehajtásával foglalkoztunk és előkészíteni kívántuk a rendszeresen megszervezett és mindenkit kielégítő szervezetet: ért a román betörés, amelynek nyomán megkezdődött a nagyarányú menekülés. Az első napokban a nagyszámban érkező menekültek fogadása még egy kissé nehézkes volt, bár úgy a főváros, mint a különböző társadalmi szervezetek és egyes egyének harmonikusan együttműködtek. A helyzet helyes felismerése vezetett arra, hogy a belügyminisztériumban 1916. szeptember 4-én tartott értekezlet után elhatározott az összes menekültek ügyeinek egységes intézése és erre a célra központi iroda létesítése. A belügyminisztérium az egész segélyezési akció vezetésére a főváros polgármesterét, dr. Bárczy Istvánt kérte föl, aki ennek a kérésnek készségesen tett eleget. A belügyminiszteri értekezlet után a főváros polgármestere értekezletet hívott össze, amelyen az adott meghatalmazás alapján az »Erdélyrészi Menekültek Budapesti Központi Irodájának« felállítását határozták el, amelynek vezetésével a polgármester engem bízott meg.

Az iroda másnap már megkezdő működését, rövidesen a saját megfelelő organizációját építette ki, hogy így a sokirányú igényeknek eleget tehessen. Kitűnő munkatársaim közreműködésével sikerült is elérnünk azt, hogy a kezdet nehézségeinek leküzdése után az iroda a helyzet magaslatára emelkedve, el tudta látni azt a sokféle nehéz, de nemes munkát, melyet a sorsüldözött magyar testvéreink segítése oly sokáig megkívánt tőlünk.

Az így megszervezett és jól működő »Erdélyrészi Menekülők Központi Irodájával« kiegészült IX. (Közjótékonyági) ügyosztály úgy a budapesti lakossággal, mint az idemenekültekkel kapcsolatban felmerült teendőket eredményesen tudta elvégezni.

A közreműködők és munkatársak lelkes, munkáságának volt köszönhető az, hogy az otthonukba visszatérő menekültek a legjobb emlékekkel hagyták el a fővárost. Bennem pedig él az a megnyugtató gondolat, hogy ezekben az időkben ebben a nagy munkában részt vehettem.